

ΥΠΕΝ/ΔΠΔ/63757/4373/2024, ΦΕΚ-3557/Β/19.06.2024

Τροποποίηση της υπ' αρ. 151344/165/18.1.2017 υπουργικής απόφασης «Καθορισμός τεχνικών προδιαγραφών χάραξης, σήμανσης, διάνοιξης και συντήρησης των ορειβατικών - πεζοπορικών μονοπατιών» (Β' 206).

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1.Την παρ. 9 του άρθρου 78 του ν. 998/1979 (Α' 289), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 9 του άρθρου 42 του ν. 4280/2014 «Περιβαλλοντική αναβάθμιση και ιδιωτική πολεοδόμηση - Βιώσιμη ανάπτυξη οικισμών - Ρυθμίσεις δασικής νομοθεσίας και άλλες διατάξεις» (Α' 159), με την οποία εξουσιοδοτείται ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας προς υπογραφή της παρούσας.

2.Το άρθρο 36 του ν. 4280/2014 «Περιβαλλοντική αναβάθμιση και ιδιωτική πολεοδόμηση - βιώσιμη ανάπτυξη οικισμών - ρυθμίσεις δασικής νομοθεσίας και άλλες διατάξεις» (Α' 159), με το οποίο αντικαταστάθηκαν τα άρθρα 45 έως 61 του ν. 998/1979 και το άρθρο 44 του ν. 5039/2023 (Α' 83), με το οποίο τροποποιήθηκε το άρθρο 56 του ν. 998/1979.

3.Τον ν. 4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133).

4.Τον ν. 4685/2020 «Εκσυγχρονισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών 2018/844 και 2019/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις» (Α' 92).

5.Τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45).

6.Τον ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της οδηγίας 2011/85/ ΕΕ) δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α' 143).

7.Το π.δ. 79/2023 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 131).

8.Την υπ' αρ. 151344/165/18.1.2017 υπουργική απόφαση «Καθορισμός τεχνικών προδιαγραφών χάραξης, σήμανσης, διάνοιξης και συντήρησης των ορειβατικών - πεζοπορικών μονοπατιών» (Β' 206).

9.Το υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΠΔ/62777/4332/10.6.2024 Ενημερωτικό Σημείωμα.

10.Το γεγονός ότι από την παρούσα τροποποίηση δεν προκαλείται δαπάνη εις βάρος ου κρατικού προϋπολογισμού, **αποφασίζουμε:**

Τροποποιούμε την υπ' αρ. 151344/165/18.1.2017 υπουργική απόφαση «Καθορισμός τεχνικών προδιαγραφών χάραξης, σήμανσης, διάνοιξης και συντήρησης των ορειβατικών - πεζοπορικών μονοπατιών» (Β' 206), ως ακολούθως:

Άρθρο 1

Στο τέλος του άρθρου 1 της υπ' αρ. 151344/165/18.1.2017 υπουργικής απόφασης προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Ως πεζοπορικά - ορειβατικά μονοπάτια και δασικά ποδηλατικά μονοπάτια, νοούνται εκείνα που οδεύουν αποκλειστικά εντός εκτάσεων που διέπονται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας. Σε κάθε περίπτωση τα ποδηλατικά μονοπάτια διαχωρίζονται αυστηρά από τα πεζοπορικά, με αμοιβαίως αποκλειόμενες χρήσεις, για λόγους ασφάλειας.»

Άρθρο 2

Η περ. 1 της παρ. Α του άρθρου 3 αντικαθίσταται ως εξής:

«Μονοπάτια μεγάλων διαδρομών: είναι διαδρομές μεγάλου μήκους που διασχίζουν ορεινές και όχι μόνο περιοχές. Εν μέρει δύναται να συμπίπτουν με επαρχιακούς, αγροτικούς και δασικούς δρόμους ή με υφιστάμενα μονοπάτια. Περνούν από βουνά, δάση, ποτάμια, φαράγγια, πηγές, λίμνες, σπήλαια, παραδοσιακούς οικισμούς, γεωλογικούς σχηματισμούς, αρχαιολογικούς και ιστορικούς τόπους, αλλά και από καταλύματα και συγκοινωνιακούς κόμβους και έχουν κατά τμήματα διαφορετικό βαθμό δυσκολίας. Αποτελούν άξονες επικοινωνίας και χρησιμοποιούνται για πολυήμερες εκδρομές. Σε αυτά περιλαμβάνονται τα ευρωπαϊκά και τα εθνικά μονοπάτια.»

Η περ. 1 της παρ. Β του άρθρου 3 αντικαθίσταται ως εξής:

«1) Πρωτεύοντα ορειβατικά - πεζοπορικά μονοπάτια, που είναι τα μεγάλης σπουδαιότητας που συνδυάζουν όλους τους σκοπούς των ορειβατικών μονοπατιών. Απαντούν τόσο στις ανάγκες της δασικής αναψυχής όσο και στις ανάγκες πρόσβασης δυσπρόσιτων περιοχών. Επίσης χαρακτηρίζονται από το μεγάλο μήκος τους, το βαθμό δυσκολίας και τη συχνότητα χρήσης τους και εξυπηρετούν περισσότερες κοινωνικές ομάδες. Η μορφή των μονοπατιών αυτών ακολουθεί την τοπογραφία της περιοχής.»

Η υποπερ. α' της περ. 2 της παρ. Β του άρθρου 3 αντικαθίσταται ως εξής:

«α) αδιέξοδου (τυφλά), οπότε ο πεζοπόρος πρέπει να επιστρέψει από το ίδιο μονοπάτι στο σημείο που ξεκίνησε, ωστόσο, για λόγους ασφαλείας, βέλτιστο όπως υπάρχει διέξοδος διαφυγής διαφορετικής όδευσης.»

Η υποπερ. γ' της περ. 2 της παρ. Β του άρθρου 3 διαγράφεται.

Άρθρο 3

Το πρώτο εδάφιο του άρθρου 4 αντικαθίσταται ως εξής:

«Τα ορειβατικά - πεζοπορικά μονοπάτια ανάλογα με τον σκοπό που εξυπηρετούν και τον χώρο στον οποίο αναπτύσσονται, διακρίνονται σε διάφορα είδη, όπως:».

Άρθρο 4

Το άρθρο 6 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 6

Η διαμόρφωση χώρων ανάπαυσης μπορεί να γίνεται σε φυσικά διάκενα ή τεχνητές διαπλατύνσεις που μπορούν να βρίσκονται στην αρχή ή/και στο τέλος της διαδρομής, ή κοντά στα πρωτεύοντα μονοπάτια ή να προσεγγίζονται με δευτερεύοντα μονοπάτια και την κατάλληλη σήμανση. Εφόσον τα μονοπάτια που οδηγούν στους χώρους αυτούς είναι προσβάσιμα στα άτομα με αναπηρία, τότε και οι χώροι ανάπαυσης θα διαμορφώνονται βάσει του Παραρτήματος ΙΙΙ ώστε να ικανοποιούν τις ανάγκες των ατόμων αυτών. Εκεί επιτρέπεται να γίνονται μικροϊσοπεδώσεις, να καθαρίζεται η βλάστηση, να τοποθετούνται προκατασκευασμένοι ξύλινοι τραπεζόπαγκοι ή παγκάκια, ή να κατασκευάζονται τέτοια από φυσικά υλικά (κείμενοι κορμοί δένδρων, πέτρες κ.λπ.) Οι επεμβάσεις αυτές δικαιολογούνται στα πλαίσια της διαμόρφωσης και λειτουργίας του μονοπατιού και θεωρούνται στοιχείο του, δυνάμενες να αποτελέσουν και μέρος δραστηριότητας δασικής αναψυχής στο δασικό χώρο. Η επιλογή των χώρων ανάπαυσης μπορεί να συνδυάζεται με την παρουσία νερού (φυσικές πηγές), ή να κατασκευάζεται υδρομάστευση, μεταφορά νερού από κοντινές αποστάσεις και βρύση. Διευκρινίζεται ότι, οι χώροι ανάπαυσης διαχωρίζονται από οργανωμένο Χώρο Δασικής Αναψυχής (όπου έχει εφαρμογή η υπ' αρ. 66102/1995, Β' 170 υπουργική απόφαση)». Παρόμοιος συνδυασμός μπορεί να γίνεται με θέσεις θέας ή άλλα σημεία ειδικού ενδιαφέροντος (Εικόνες 2 και 23α, Παράρτημα ΙΙ). Ο σχεδιασμός του κάθε είδους εξοπλισμού θα πρέπει να είναι τέτοιος ώστε οι διαστάσεις και η λειτουργία του να μπορούν να προσαρμόζονται στις κατά τόπους και κατά θέση χαρακτηριστικά και απαιτήσεις. Τα υλικά κατασκευής πρέπει να προσαρμόζονται στο τοπίο και στις τοπικές παραδοσιακές τεχνικές, ήτοι, κατασκευές από πέτρα και ξύλο. Τα κριτήρια επιλογής τους είναι: η ποιοτική και αισθητική τους αξία, η ασφάλεια που παρέχουν, η αντοχή τους στις καιρικές συνθήκες και στο χρόνο, η δυνατότητα εύκολης μεταφοράς, τοποθέτησης και συντήρησης, και γενικότερα η οικονομική και κατασκευαστική καταλληλότητά τους. Όσον αφορά στα απορρίμματα για τους χώρους ανάπαυσης, ισχύουν όσα περιγράφονται στην παρ. 12 του Παραρτήματος ΙΙΙ της παρούσας.».

Άρθρο 5

Το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 9 αντικαθίσταται ως εξής:

«Ενδεικτικά, για τις παραπάνω πινακίδες, δύναται να ισχύουν τα κάτωθι:»

Άρθρο 6

Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 11 αντικαθίσταται ως εξής:

«Για τη διατήρηση, συντήρηση και αξιοποίηση παλιών ή υφιστάμενων μονοπατιών, καθώς και για τη χάραξη και κατασκευή νέων μονοπατιών πρέπει να αξιοποιούνται οι τοπικές γνώσεις και οι παραδοσιακές τεχνικές. Διευκρινίζεται πως παλιά ή υφιστάμενα θεωρούνται αυτά και μόνο τα μονοπάτια για τα οποία έχει γίνει αρμοδίως από τη Δασική Υπηρεσία η καταγραφή τους ως τέτοια με Φάκελο Καταγραφής - Αξιολόγησης, ως ορίζεται στην υπουργική απόφαση.».

Το τρίτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 11 αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι ενδεικτικές προϋποθέσεις, οι κανόνες και οι κατασκευαστικές λεπτομέρειες για τη δημιουργία των μονοπατιών παρουσιάζονται αναλυτικά στο Παράρτημα ΙΙΙ της παρούσης υπουργικής απόφασης.».

Το πρώτο εδάφιο της περ. α' της παρ. 4 του άρθρου 11 αντικαθίσταται ως εξής:

«Για την κατασκευή ή συντήρηση ενός ορειβατικού - πεζοπορικού μονοπατιού χρησιμοποιείται το διάγραμμα ύλης μελετών (Παράρτημα Ι)».

Άρθρο 7

Στην παρ. 3 του άρθρου 15 προστίθεται νέο εδάφιο, ως εξής:

«στ) Επίβλεψη στην τήρηση των προδιαγραφών έως το τελικό στάδιο παράδοσης του έργου.».

Άρθρο 8

Το άρθρο 19 αντικαθίσταται, ως εξής:

«Άρθρο 19

Η ολοκλήρωση της καταγραφής όλων των μονοπατιών σε χάρτη της περιοχής αρμοδιότητας κάθε Διεύθυνσης Δασών της οικείας Περιφερειακής Ενότητας, η κωδικοποίηση και καταχώριση αυτών με τα χαρακτηριστικά τους σε κατάλογο και η αποστολή τους στην Γενική Διεύθυνση Δασών και Δασικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 16 της παρούσας, υλοποιείται σε χρόνο μεταγενέστερο της περαίωσης της διαδικασίας θεώρησης και έγκρισης μελετών σχετικών με την διάνοιξη νέων ή εργασιών βελτίωσης υφιστάμενων μονοπατιών».

Άρθρο 9

Η περ. 1 της παρ. Α του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Ι του άρθρου 18 αντικαθίσταται, ως εξής:

«1) Ιστορικό ανάθεσης της μελέτης (Φορέας εκτέλεσης, γενικότερο πλαίσιο διαχείρισης της περιοχής).».

Η υποπερ. 1.5. της περ. 1 της παρ. Γ του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Ι του άρθρου 18 διαγράφεται.

Η παρ. Ε του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Ι του άρθρου 18 αντικαθίσταται, ως εξής:

«• Κατά την εκτέλεση του έργου (αλλαγή της οπτικής εικόνας της περιοχής, θόρυβος, πιθανές οχλήσεις στην άγρια πανίδα και σε σπάνια είδη φυτών).

• Κατά τη λειτουργία (θόρυβος, όχληση πανίδας, κίνδυνος από συλλογή ειδών, κυνήγι, διασπορά σκουπιδιών, βανδαλισμοί, πτώσεις λίθων κατάντη, ρύπανση νερού που χρησιμοποιείται για ύδρευση κατάντη κ.ά.).

• Λήψη επανορθωτικών μέτρων - Επιβολή όρων λειτουργίας, εφόσον απαιτείται».

Το πρώτο εδάφιο της παρ. Ζ του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Ι του άρθρου 18 αντικαθίσταται ως εξής:

«Η Ανάλυση τιμών, λαμβάνει υπόψη:».

Η περ. 2 της παρ. Ζ του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Ι του άρθρου 18 αντικαθίσταται ως εξής:

«2.την υπό στοιχεία Δ11 γ/0/9/7/7.2.2013 απόφαση ΥΠ.ΑΝ.ΑΝ.Υ.ΜΕ.ΔΙ. «Αναπροσαρμογή και Συμπλήρωση Ενιαίων Τιμολογίων έργων Οδοποιίας, Υδραυλικών, Λιμενικών, Οικοδομικών, Πρασίνου και ΗΜ» (Β' 363). Οι επιμέρους εργασίες Απομάκρυνσης της βλάστησης, Εκσκαφών και Επιστρώσεων Μονοπατιών (αντίστοιχα σημεία 3, 4 και 8 του Παραρτήματος ΙΙΙ της παρούσας) των έργων συντήρησης και διάνοιξης μονοπατιών, δεν πρέπει να υπερβαίνουν το κόστος των 3.500,00€/χλμ (χωρίς ΦΠΑ), προσαυξημένο κατά 30% στις περιπτώσεις μονοπατιών σε μικρούς νησιωτικούς, μικρούς ορεινούς δήμους και δήμους παραμεθόριων περιοχών, όπως ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία».

Το πρώτο εδάφιο του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ ΙΙΙ του άρθρου 18 αντικαθίσταται ως εξής:

«Στο Παράρτημα ΙΙΙ παρουσιάζονται αναλυτικότερα ενδεικτικές κατασκευαστικές λεπτομέρειες μονοπατιών»

Κατά τα λοιπά ισχύει η υπ' αρ. 151344/165/18.1.2017 (Β' 206) υπουργική απόφαση.

Η παρούσα ισχύει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 12 Ιουνίου 2024